

Algemene Beschouwingen Begroting Weert 2015

Voorzitter,

Als SP hebben we deze zomer in heel Weert een folder verspreid. Hierin was de centrale boodschap dat wat ons betreft niemand buiten de boot mag vallen. Daarom zijn we op de uitnodiging om in deze coalitie te stappen ingegaan, omdat we Weert socialer willen maken. Op die folder hebben we vele reacties ontvangen.

Neem de bezorgde Irene. Zij stuurde ons een handgeschreven brief. Ze werkte tot 2,5 jaar terug bij de Risse, maar dat ging niet meer. Ze woont zelfstandig maar krijgt wel begeleiding. De laatste jaren is er steeds minder tijd voor een praatje. Het menselijke is er af. Haar grootste onzekerheid is hoe alles na 1 januari zal worden. Er verandert veel en ze hoopt dat de gemeente het goed oplost. Maar ook schrijft ze over de regering die de gemeenten verantwoordelijk maakt voor de zorg, de regering die bezuinigt, maar de topinkomens niet aanpakt en de lage en midden inkomens hier voor laat opdraaien.

Hoe kan het dat Irene in de problemen komt? Om een situatie zoals deze volledig te kunnen beoordelen is het van belang het grotere geheel te snappen.

In 2008 achtte minister van financiën Bos de kans klein dat de toen in de Verenigde Staten ontstane kredietcrisis over zou slaan naar ons deel van de wereld. Nederland kon tegen een stootje en 'we moeten ons niet een probleem aanpraten' aldus Bos.

Ook hij kon waarschijnlijk niet weten hoe groot de problemen zouden blijken te zijn. In het land van de onbegrensde mogelijkheden hadden banken ook onbegrensde mogelijkheden gekregen. Omdat alle regels en al het toezicht in de voorgaande decennia in de prullenbak waren gesmeten, speelden inhalige bankiers met het geld van gewone mensen als gokverslaafden in een casino.

De crisis sloeg over. Naar Europa en naar de echte economie. De Nederlandse overheid moest met miljarden euro's belastinggeld banken voor faillissement behoeden. Want ook hier bleek het niet allemaal kosjer. Wie herinnert zich Fortis en ABN Amro niet.

Tel daarbij op het overheidstekort dat van de Brusselse bureaucraten niet boven de 3 procent mag komen, oplopende werkloosheid, lagere inkomsten voor de overheid, en ziedaar de verklaring voor de bezuinigingen van het vorige en van dit kabinet.

Tot zo ver een korte recente geschiedenis over de zegeningen van het wereldwijde kapitalisme. De gevolgen van deze mondiale en nationale problemen drukken op deze begroting en naast lokale politieke keuzes.

De afgelopen 10 jaar zijn de besluiten genomen om drie nieuwe parkeergarages te bouwen, een nieuw stadhuis en het complex De Poort van Limburg. Deze gemeentelijke gebouwen drukken zwaar op de begroting. In totaal 3,5 miljoen euro becijferde onze fractie bij de begroting vorig jaar. Dat stond toen gelijk aan het geraamde structurele tekort in 2017.

Het tekort is dus nog hoger uitgevallen. Mensen begrijpen het niet en wij eerlijk gezegd ook niet. Op dat laatste kom ik zometeen nog uitgebreid terug. Mensen worden onzeker en vragen zich af of dat hun belangen in goede handen zijn.

Zo ook een reactie van Wim. Wim heeft last van ernstige epilepsie en is daardoor 100% WAO afgekeurd. Door zijn epilepsie heeft Wim als chronisch zieke nu nog recht op een tegemoetkoming in de zorgkosten. Daarnaast vraagt Wim door zijn WAO uitkering voor sommige zaken bijzondere bijstand aan. Voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen is zijn inkomen 40 cent te hoog. In plaats van een hardheidsclausule toe te passen wordt een hard nee toegepast. Ook alle veranderingen in de zorg leiden er toe dat Wim steeds meer zelf moet betalen, zonder dat hij de mogelijkheid heeft om zijn inkomen te vergroten.

De zorgen van deze mensen zijn onze zorgen. De SP staat voor goede zorg, fatsoenlijk werk en een inkomen waarmee je niet aan het eind van je geld een stukje maand overhoudt. Dit kunnen we in Weert niet alléén regelen. Een kabinet dat regels verzint en controle oplegt maakt het er niet makkelijker op. Maar wat de SP betreft neemt het college de ruimte om voor deze sociale doelen de randen op te zoeken of als het niet anders kan er over heen te gaan.

De mensen spreken hun zorgen uit. Hoe wordt het in 2015 geregeld? En kan ik bij de gemeente terecht? Is die gemeente er als ik een vraag heb over zorg? En wordt het echt beter? Het moet beter en het kán beter, daar ligt een enorm belangrijke opdracht voor dit college.

Welke weg kiest dit college?

Alle politieke kleuren in deze raad behalve de onze hebben in de afgelopen tien jaren Weert meebestuurd. Diegenen die nu een grote broek aantrekken en met kritiek op tekorten komen past daarom bescheidenheid.

Dit college is een paar maanden geleden gestart en heeft te maken met keuzes uit het verleden en met nieuwe tekorten. Daarover kun je dit college geen verwijten maken. Over de oplossingen kunnen we vandaag met elkaar in discussie gaan.

Wij vinden dat er op dit moment in grote lijnen voor een verstandige tijdelijke oplossing gekozen wordt. Deze begroting is onder enorme tijdsdruk in elkaar gezet. Erfenissen, tekorten uit het verleden, maakten die klus al niet gemakkelijk, nieuwe tekorten, haast onmogelijk.

Onmogelijk om nu al met een samenhangend verhaal te komen, een strategische visie. We zullen daar zo dadelijk alvast een doorkijk voor geven. Het college neemt de tijd om dit goed te doen, samen met de raad en met de inwoners van Weert. Wij vinden dat verstandig. En om deze belangrijke discussie niet in de weg te zitten neemt het college géén onomkeerbare besluiten.

Maar volgend jaar moet het anders. Dat is geen wens of een oproep, dat is een voorwaarde.

We steunen de lijn van het college. Maar we hebben wel enkele vragen en op enkele punten alternatieven voor deze begroting en we zullen dan ook zometeen voorstellen doen om deze punten te repareren.

Vragen over deze begroting

De afgelopen jaren heeft de SP keer op keer aangegeven de zogenaamde macro-norm te willen volgen als het om de OZB gaat. Als je de norm niet volgt, betekent dat ook dat je op lange termijn behoorlijke bedragen laat liggen. 1% OZB is ongeveer 80.000 euro. Maar over een periode van 10 jaar stapelt zoiets op tot 100 duizenden euro's.

Het is goed dat het college de totale lasten vergelijkt met andere Limburgse gemeenten, maar ook het totale lastenplaatje, zoals de tabel op pagina 115. Echter is dit voor meer dan 4.000 huishoudens niet het hele plaatje. De huurders betalen welliswaar geen OZB, ze worden jaarlijks, door dit kabinet, opgezaaid met huurverhogingen. De afgelopen 3 jaar is de huur bij Wonen Limburg met gemiddeld 3,33% gestegen. De OZB is in de periode jaarlijks gemiddeld met 1,5% gestegen. Als we de verhoging in 2015 meetellen, komt de gemiddelde stijging op 3,2% uit per jaar. Huurders betalen dus jaarlijks 240 euro meer, terwijl huiseigenaren maar gemiddeld 2 tientjes per jaar meer gaan betalen.

Voor nu vragen we het college de gevraagde uitsplitsing van de OZB-opbrengsten voor woningeigenaren, niet-woningbezitters en gebruikers van niet-woningen standaard in de begroting op te nemen. Graag een reactie.

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. Komend jaar vinden binnen fonds veranderingen plaats die grote financiële gevolgen kunnen hebben voor de uitkering aan de gemeente Weert. Nu zijn gemeentefinanciën geen onderwerp om op te scoren, maar wij willen het er wel even over hebben. Het moet goed geregeld zijn.

Vraag aan het college is dan ook hoe het college de raad informeert over de op handen zijnde veranderingen en aan kan geven wat dat voor Weert gaat betekenen. Wat gaat Weert samen met vergelijkbare gemeenten doen om te zorgen dat we van de veranderingen liefst geen financieel nadeel hebben.

Voorgestelde reparaties in deze begroting

Tot zover hetgeen dat wij steunen of waar wij nu al om inzicht vragen. Wij willen toch ook enkele zaken in deze begroting repareren.

Wij denken dat het mogelijk is om een bewaakte fietsenstalling in de Weerter binnenstad te laten bestaan. Wij dienen daarom samen met de PvdA en Weert Lokaal een motie in.

Motie fietsenstalling

Het schoolzwemmen wordt door het college afgeschaft. Wat de SP betreft is het schoolzwemmen geen doel op zich, maar leren zwemmen wel. Schoolzwemmen kan een middel zijn om ieder kind de mogelijkheid te geven een zwemdiploma te halen ook als ouders geen particuliere zwemlessen kunnen betalen. Wij vragen het college dan ook of het een alternatief kan bieden voor het schoolzwemmen.

Vraag: Kan het college een alternatief bieden voor het schoolzwemmen waardoor ieder kind in Weert, ongeacht hoe dik de beurs van zijn of haar ouders is, een zwemdiploma kan halen.

Als het college niet met een alternatief komt dienen wij samen met Weert Lokaal en de VVD een motie in om dit toch te bereiken.

De verhoging van de hondenbelasting in 2015, staat, net als alle andere maatregelen, voor ons, zoals eerder aangegeven, volgend jaar ter discussie. Maar wij willen nog een stap verder gaan en de gehele hondenbelasting ter discussie stellen. Niet nu, maar bij het opstellen van de strategische visie. Om dat te onderstrepen komen wij nu wel al met een motie.

Motie afschaffen hondenbelasting in strategische visie

Wat moet er beter

Dat brengt ons bij de strategische visie. Om goede keuzes te kunnen maken en zo de gemeentefinanciën weer op orde te krijgen en onaangename financiële verrassingen in de toekomst te voorkomen, willen wij drie dingen:

- Duidelijkheid
- Minder regels
- Meer inzicht

Zoals gezegd beschouwen wij deze begroting als een overgangsbegroting. Volgend jaar zullen de strategische keuzes gemaakt gaan worden. Want deze begroting is allerminst duidelijk.

Er is geschoven met programma's, waarvoor overigens al excuses gemaakt zijn.

Cijfers die inzicht kunnen geven zoals de gevraagde uitsplitsing van OZB-inkomsten ontbreken of zijn verstopt tussen wollige teksten die volstaan met 'proberen', 'streven', 'als dit dan dat' enzovoorts, enzovoorts.

Je zou haast denken dat er geen inzicht gewenst is. De raad moet keuzes kunnen maken, het college moet daarin volgen en niet andersom. We hebben even overwogen een amendement in te dienen om toch al een verbetering aan te brengen door zoveel mogelijk tekst uit deze begroting te schrappen zodat de cijfers duidelijker overblijven. Echter dat is terugkijken, de SP wil vooruit, met de ogen gericht op de toekomst. Volgend jaar moet het echt anders. Dat is geen wens of een oproep, dat is een voorwaarde.

Wij willen ook minder regels. De gemeentelijke APV is een kerstboom geworden waar steeds meer ballen en slingers in opgehangen zijn. Alle regeltjes, subregeltjes en uitzonderingen moeten gehandhaafd worden. In het kader van de strategische visie moet daarom ook de APV tegen het licht gehouden worden. Datzelfde geldt voor delegatie en mandaatbesluiten. We willen een gemeentelijke organisatie die communicatief is ingesteld. Ga het gesprek aan, in plaats van dingen met regels en verboden op te lossen. Leg verantwoordelijkheid laag in de ambtelijke organisatie zodat wij als gemeenteraad ons op de hoofdzaken kunnen concentreren.

Wij dienen dan ook een motie in om de verordeningen zoals de APV tegen het licht te houden, evenals de delegatie en mandaatbesluiten.

Strategische visie

Wij zullen in aanloop naar de strategische visie, de voorjaarsnota en de begrotingsbehandeling 2016 met een samenhangend bezuinigings- en investeringspakket komen waarin we bewuste keuzes maken. Aan de inkomstenkant en aan de uitgavenkant. De gemeentefinanciën op orde brengen zien wij als een belangrijke taak, wij zijn geen potverteeders. In dit pakket zullen wij er natuurlijk zoveel mogelijk naar streven dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dat alvast als schot voor de boeg. Maar om die keuzes te kunnen maken moet er inzicht komen.

Het college wil vooruit. Dat merken we aan alles, en de SP is blij met die instelling.. De keuzes voor 2016 en verder, kunnen alleen gemaakt worden naar aanleiding van een strategische visie. Wat vinden wij voor de toekomst van Weert belangrijk, waar willen wij ons op richten. Maar om die visie goed te vertalen naar een begroting en kwalitatief betere informatie, moet er wel wat

veranderen. Wat de SP betreft gaat het college aan de gang met de strategische visie. Daarbij richt het college een werkgroep op om samen tot een beter inzichtelijke begroting te komen, maar ook inzicht in welk beleid we hebben (wij noemden dat de beleidskalender) en de evaluaties daarvan. Daarom vragen we met een motie, de in te stellen werkgroep, zich hierover te buigen.

Amendement sturingsinformatie/ beleidskalender PenC cyclus

Waar doen we het voor?

Ik sprak eerder over een communicatieve organisatie. Een strategische visie helpt daarbij, dan valt in ieder geval uit te leggen waar we als Weert voor staan en waar we voor gaan. We ontvingen een brief van een 75 jarige mevrouw. Zij maakt zich zorgen om haar zoon. Hij heeft een combinatie van Asperger en borderline. Hij werd eind 2013 opgeroepen voor een keuring bij de Risse, maar uiteindelijk niet geplaatst door de maatregelen van de regering werd hem gezegd. Vervolgens stopt de gemeente, na 7 jaar, de woonkostentoeslag. Hij moet zijn flat maar verkopen werd hem verteld. Hij deed nooit een beroep op kwijtschelding, maar door de gedwongen verkoop maakt mevrouw zich zorgen en vreest dat hij buiten de boot zal vallen.

Onze boodschap is dat niemand buiten de boot mag vallen.

In de commissievergadering heeft geen enkele andere partij gesproken over de 25 miljoen voor Jeugdzorg, Awbz en WMO en de gevolgen voor de mensen daarvan. Een afwijking van 1% gaat om 250.000 euro. Dus wel of geen schoolzwemmen. Dat is het grote verhaal.

Mensen maken Weert, zorgen voor initiatieven in buurten en wijken, maken de stad én haar inwoners, sterk. Door mensen en hun initiatieven te waarderen, en van hun kracht uit te gaan, komen we verder. Maar ons ook te verplaatsen in hun problemen. Die kans heeft de gemeente nu. Stop met denken in hokjes en kaders. Als mensen zich melden voor ondersteuning, denk dan niet in termen als Awbz, WMO, WWB of wat dan ook. Denk aan de man of vrouw die voor je staat, denk mee en ondersteun, als hij of zij zelf niet in staat is, of geen familie of burens heeft die dat kunnen. Denk niet in systemen, denk in de leefwereld buiten dit stadhuis. Dus meer aandacht voor de menselijke maat, want het gaat – ook in een bespreking van de begroting - uiteindelijk om mensen.

En volgend jaar moet het anders. Dat is geen wens of een oproep, dat is een voorwaarde.